

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

*>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

TOELICHTING

bij de diapresentatie

“Publiek gefinancierd Energieonderzoek 2013”

(Monitor)

De overheid voert energie- en innovatiebeleid, en draagt binnen de gegeven beleidskaders rechtstreeks dan wel via intermediairs bij aan de uitvoering van energieonderzoek. De monitor presenteert de belangrijkste analyseresultaten die inzicht geven in de overheidsbestedingen aan energieonderzoek.

De meest relevante geldstromen worden in beeld gebracht beginnend bij de bron, zijnde de diverse ministeries, vervolgens naar intermediairs (subsidieverleners) en uitvoerders van energieonderzoek.

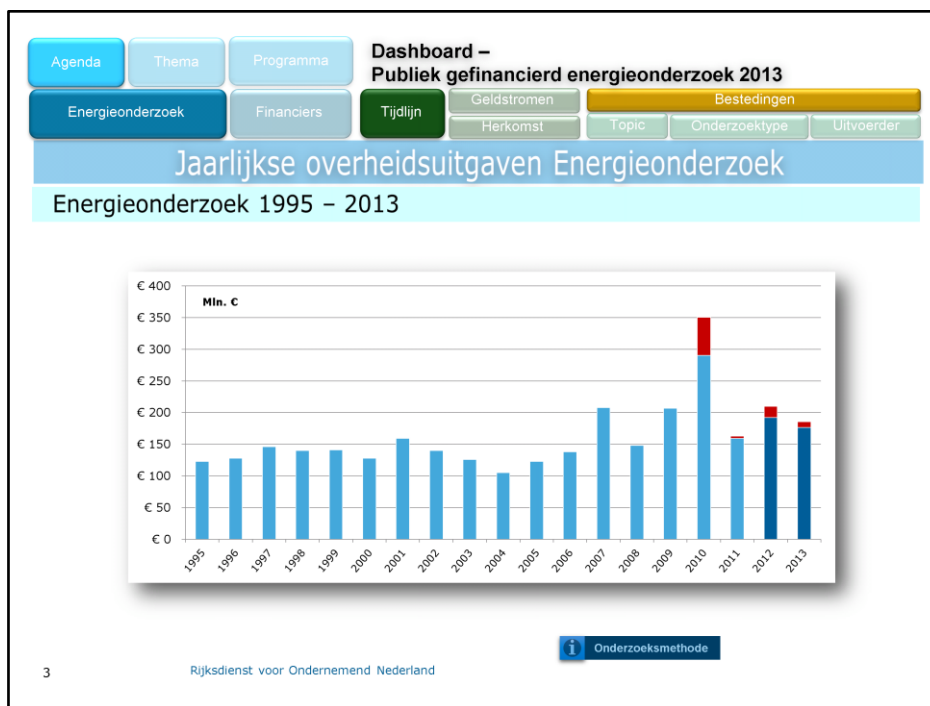
Het gaat specifiek om overheidsbestedingen die in 2013 zijn gerealiseerd ter stimulering van in Nederland verricht energieonderzoek en -innovatie.

De gegevens, welke afkomstig zijn van zowel externe als RVO.nl-interne dataleveranciers, werden door RVO.nl verzameld, geanalyseerd en verwerkt in tabellen en grafieken.

Achtergrondinformatie, toelichting en andere documentatie kan de lezer naar behoefte inzien via de informatiekноп onderaan de dia's van de presentatie.

Jaarlijks wordt in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ) de Monitor publiek gefinancierd energieonderzoek uitgebracht. De dashboard-rapportage over 2013 biedt zicht op bestedingen, thema's en trends in energieonderzoek en -innovatie.

De resultaten uit de monitor zijn van belang voor de verdere ontwikkeling van overheidsbeleid. Voorts worden de uitkomsten gerapporteerd aan en opgeslagen in de database van het Internationaal Energieagentschap (IEA).

De grafiek geeft het verloop in de jaren van overheidsuitgaven aan energieonderzoek (in miljoen Euro) in de periode 1995 – 2013.

Vanaf 2010 is een gewijzigde methodiek gevolgd, die tot doel had belangrijke energie-gerelateerde onderzoeksonderwerpen in de monitor op te nemen. De bovenste rode staaf geeft geschatte additionele uitgaven weer als gevolg van deze methodiekwijziging en brengt daarmee de aandacht voor energie gerelateerde innovatie activiteiten in beeld.

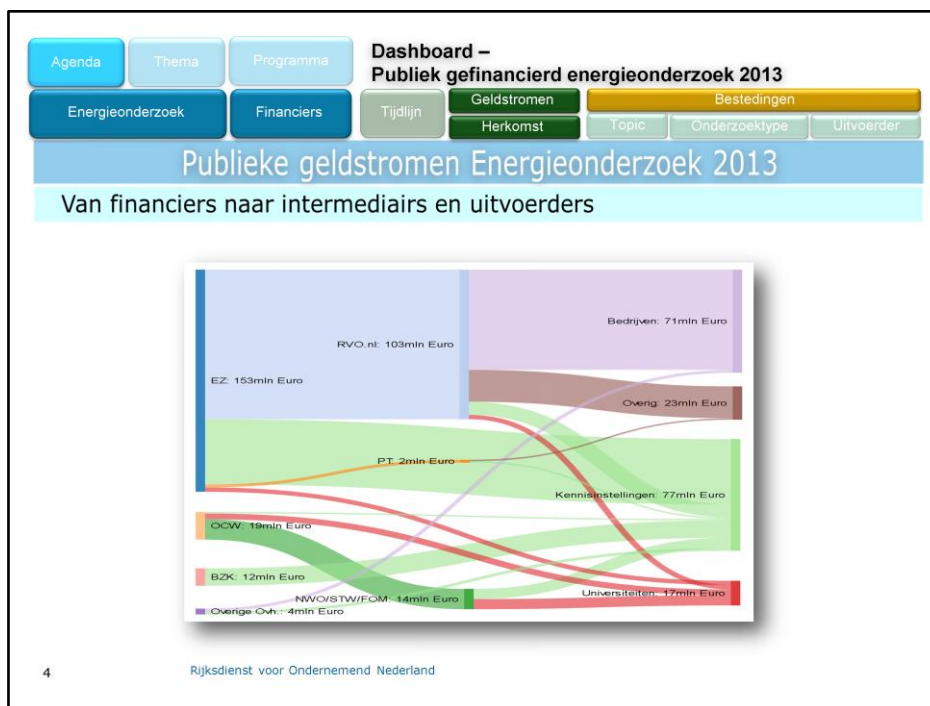
Toelichting:

Bovenaan de pagina geven de geaccentueerde , d.w.z. ‘actieve’ aanduidingen systematisch de aard van de gepresenteerde gegevens weer. Hier geldt bijv.: In de agenda ‘Energieonderzoek’ wordt de ‘Tijdlĳn’ van ‘Bestedingen’ weergegeven.

Via een verwijzing (onderaan de pagina) wordt de onderzoeksmethode als basis van deze monitor, uitgebreider gedocumenteerd.

Waarneming:

In 2013 (n.l. het 2^e jaar sinds de start in van het Topsectorenbeleid) is een lichte daling aan overheidsuitgaven te zien met € 25 mln . Hierover meer in de diapresentatie.

De overheidsbestedingen in 2013 aan energieonderzoek zijn nader op te splitsen in diverse deelstromen tussen financiers, intermediairs en uitvoerders in 2013 (in miljoen Euro). Bovenstaande Sankey-diagram geeft deze stromen weer.

In het diagram geldt het principe: hoe dikker de band, hoe meer geld stroomt.

Een grote geldstroom wordt gegenereerd door de directe financiering vanuit EZ aan RVO.nl (€ 103 mln.) en aan de kennisinstellingen (€ 45 mln.).

RVO.nl stelt daaruit vervolgens subsidiemiddelen beschikbaar aan bedrijven (€ 69 mln.) en aan kennisinstellingen (€ 9 mln.).

Totaal ontvangen de kennisinstellingen € 77 mln. aan fondsen, die grotendeels door EZ (€ 56 mln.), BZK (€ 12 mln.) en OCW (€ 7 mln.) worden opgebracht.

Universiteiten ontvangen € 17 mln., waarvan OC&W met € 12 mln. hoofdfinancier is.

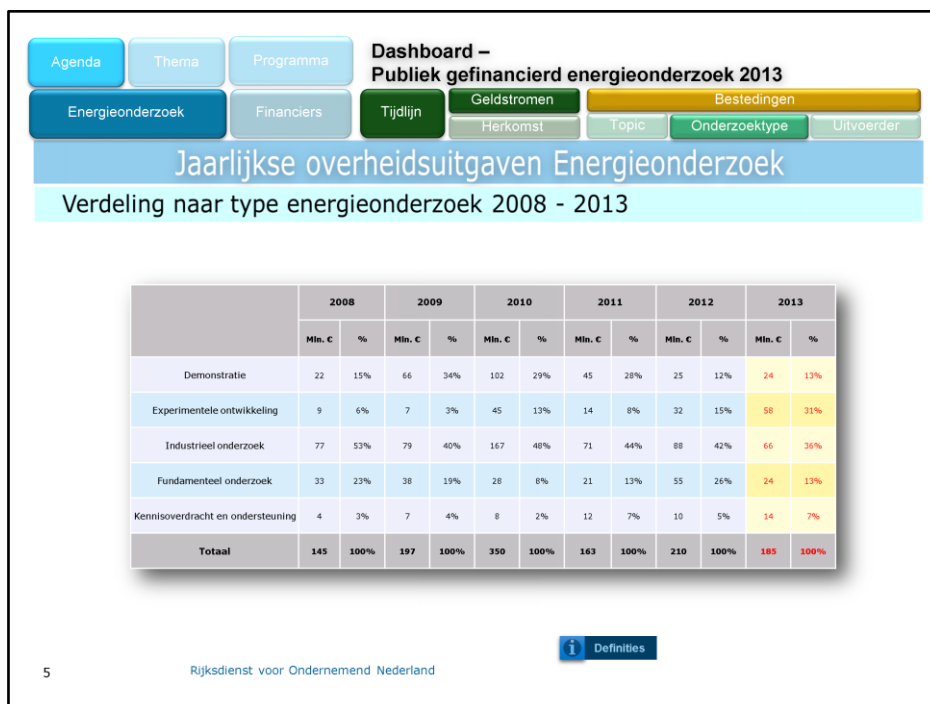
Overige uitvoerders ontvangen ruim € 20 mln. via RVO.nl.

Waarneming:

Vergeleken met vorig jaar ontvangt RVO.nl in 2013 bijna 10 mln. meer geld van EZ.

Dit geld komt het bedrijfsleven ten goede, terwijl dit in mindering lijkt te komen op de besteding aan kennisinstellingen. Desondanks blijft de totale besteding van EZ aan kennisinstellingen nagenoeg stabiel.

Universiteiten ontvangen in 2013 van OC&W via NWO ruim 60% minder subsidie dan in 2012.

Energieonderzoek is in de eerste plaats te onderscheiden naar type onderzoek. In de hierna volgende overzichten komen de onderzoeksthema's van Topsector Energie en IEA aan bod. Ten opzichte van de voorgaande versies van de monitor, is de indeling licht gewijzigd, om deze te laten aansluiten bij de door de EU gedefinieerde categorieën voor staatssteun.

In plaats van korte- en lange termijnonderzoek (waar bijv. het EOS-programma zich op richtte), is nu de onderverdeling gemaakt naar fundamenteel (FO), industrieel onderzoek (IO) en experimentele ontwikkeling (EO), Demonstratie (Demo) en is kennisoverdracht als categorie blijven bestaan.

Toelichting:

In de diapresentatie zijn (via de informatiekноп onderaan de dia) de gehanteerde definities na te lezen.

Waarneming:

Algemeen beeld is, dat EZ-financiering t.o.v. 2012 een tamelijk stabiele omvang laat zien. In 2013 is echter wel een opvallende daling in overheidsuitgaven t.o.v. vorig jaar te zien, als het gaat om resp. FO en IO.

Daarentegen valt een belangrijke relatieve stijging in EO op.

Agenda

Thema

Programma

Dashboard –

Publiek gefinancierd energieonderzoek 2013

Energieonderzoek

Financiers

Tijdslijn

Geldstromen

Bestedingen

Herkomst

Topic

Onderzoektype

Uitvoerder

Publiek gefinancierd Energieonderzoek

Gehanteerde definities

Publiek gefinancierd	Gefinancierd met middelen van het Rijk. Deze middelen worden rechtstreeks verstrekt aan uitvoerende organisaties of via intermediaire organisaties, zoals RVO.nl en NWO. Financiering van de Europese Unie valt in het kader van deze monitor <u>niet</u> onder de noemer publieke financiering.
Energie	Energie in de breedste zin van het woord: van kernenergie en zonne-energie tot olie- en gaswinning.
Onderzoek	Strategisch en toegepast onderzoek, ten behoeve van ontwikkeling en demonstratie van producten en diensten. Naast industrieel valt ook fundamenteel onderzoek, zonder een praktijkgerichte toepassing op het oog hebbend, onder de definitie. Kennisoverdracht met als doel verspreiding van onderzoeksresultaten wordt eveneens meegerekend.

Definitie

Conversietabel

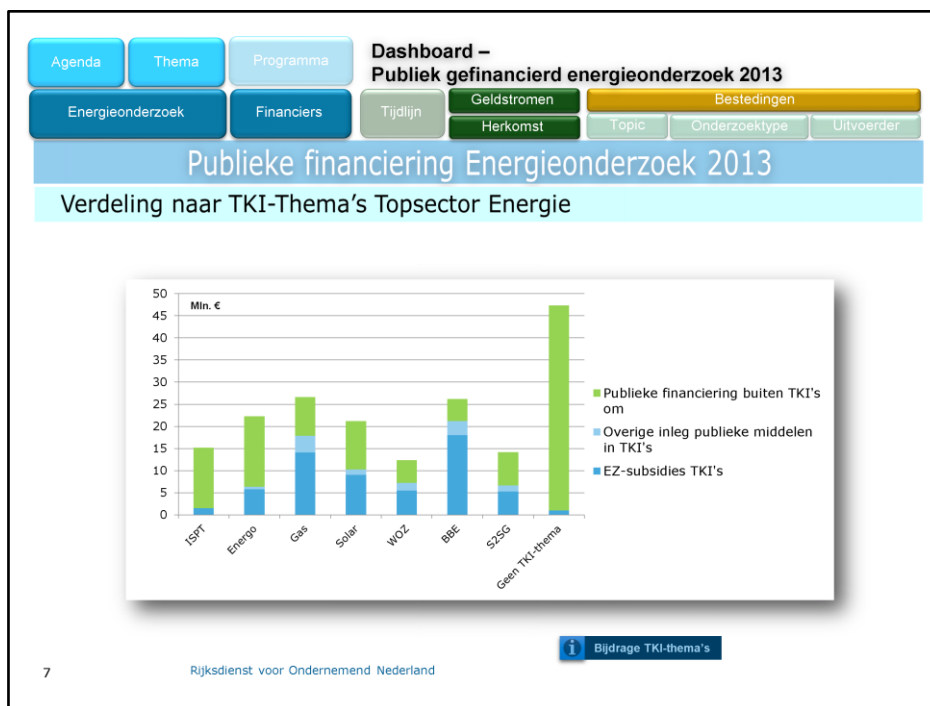
6

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Deze monitor brengt het publiek gefinancierd energieonderzoek in Nederland in kaart. De definitie van "publiek gefinancierd energieonderzoek" is in deze dia uitgeschreven.

Toelichting:

In de diapresentatie zijn (via de informatieknoop onderaan de dia) de overige definities en conversietabellen in te zien.

De publieke financiering van onderzoeksactiviteiten van TKI's binnen de Topsector Energie is een belangrijk aandachtsgebied in deze monitor. De financiering van energieonderzoek komt voort uit publieke en private inleg van middelen. Het publieke deel van de financiering in 2013 is ook nu weer opgedeeld naar TKI-thema's (d.i. beleidsmatige en technologische thema's).

Het publieke hoofddeel van energieonderzoek aan TKI-thema's vindt plaats binnen de afspraken die TKI's hebben gemaakt met de overheid en kenniswereld over de programmering van onderzoek en bijbehorende activiteiten.

Een kleiner deel van publiek onderzoek raakt aan de TKI-thema's, maar wordt niet direct vanuit de TKI's aangestuurd. Dit deel is eveneens zichtbaar in de grafiek onder de noemer 'Publieke financiering buiten TKI's'.

Toelichting:

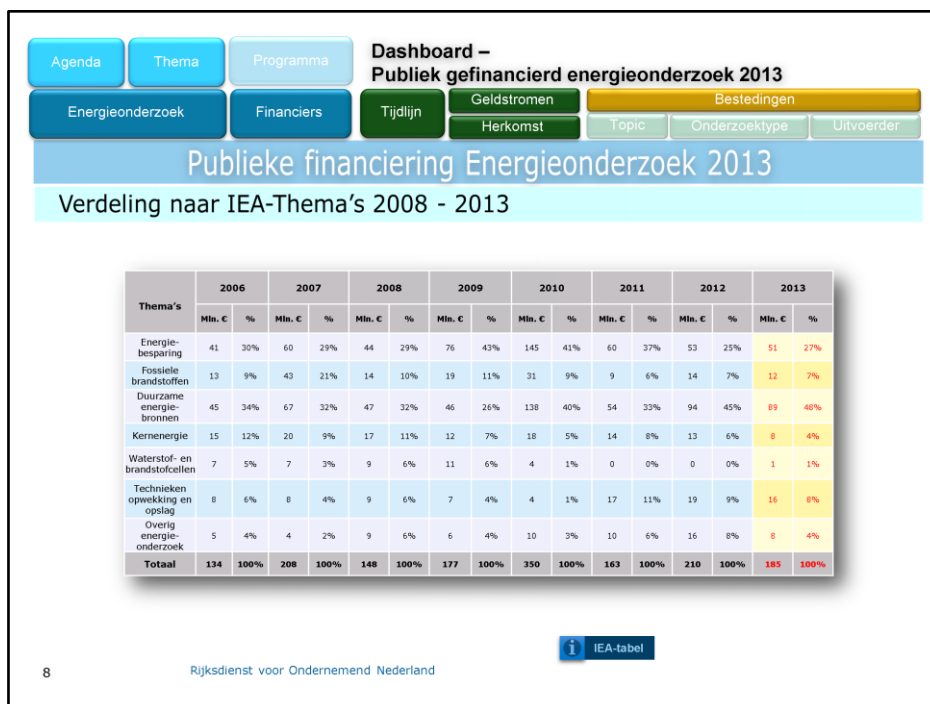
In de diapresentatie is (via de verwijzing onderaan de dia) een tabel te zien, waarin de bijdragen van de diverse uitvoerders aan energieonderzoek binnen de Topsector energie zijn weergegeven.

Waarneming:

Ook in 2013 is voortgezet aandacht voor BBE, Gas en Solar.

Wel neemt in 2013 de EZ-financiering in BBE, Solar en ISPT vrijwel gelijkelijk verdeeld t.o.v. vorig jaar af met € 20 mln.

Activiteiten met publieke financiering 'buiten aansturing van TKI's' is stabiel gebleven, terwijl juist in Smart Grids een merkbare toename (met € 6 mln.) is waar te nemen.

Jaarlijks licht RVO.nl in samenspraak met EZ het IEA in over de omvang van R&D-activiteiten die in het kader van het nationale energiebeleid worden gestimuleerd.

De IEA -themaverdeling van de publieke financiering van uitvoerders van energieonderzoek wordt in de tabel weergegeven (in miljoen Euro), waarbij de eigen thematiek en door IEA voorgeschreven internationale definities van toepassing zijn.

Dit overzicht van bestedingen per thema is opgesteld op basis van de door ministeries, intermediairs en uitvoerders verstrekte gegevens.

Toelichting:

In de diapresentatie is (via verwijzing onderaan de dia) de aan IEA te rapporteren tabel in te zien.

Waarneming:

De IEA-thema's Energiebesparing, Duurzame energiebronnen en Technieken voor opwekking en opslag blijven vooralsnog belangrijke aandachtsgebieden van onderzoek, en laten, ondanks een kleine afname van totaal ca. € 10 mln., toch een tamelijk stabiele ontwikkeling zien.

Relatief blijven activiteiten m.b.t. Waterstof- en brandstofcellen aanhoudend laag scoren. Kernenergie laat een afname zien van € 5 mln.

Agenda

Thema

Programma

Dashboard –

Publiek gefinancierd energieonderzoek 2013

Energieonderzoek

Financiers

Tijdslijn

Geldstromen

Bestedingen

Herkomst

Topic

Onderzoektype

Uitvoerder

Publiek gefinancierd Energieonderzoek 2013

Waarnemingen en conclusies

Verschuivingen in geld, beleid en onderzoek

- In 2013 (het 2e jaar sinds de start in van het Topsectorenbeleid) heeft de overheid energieonderzoek gestimuleerd met een totale omvang van € 185 mln. Ten opzichte van 2012 betekent dit een kleine daling van € 25 mln.
- Vergeleken met vorig jaar ontvangt RVO.nl (goed voor € 103 mln.) in 2013 bijna € 10 mln. meer van EZ. Dit geld is naar bedrijven gegaan, terwijl dit in mindering kwam op de besteding aan kennisinstellingen. Desondanks blijft de totale besteding van EZ aan kennisinstellingen nagenoeg stabiel. Universiteiten ontvangen in 2013 van OC&W via NWO ruim 60% minder subsidie dan in 2012.
- De EZ-financiering laat in het tweede jaar van de Topsector Energie een tamelijk stabiele omvang zien. In 2013 is echter wel een opvallende daling in overheidsuitgaven t.o.v. het jaar daarvoor te zien, als het gaat om resp. Fundamenteel onderzoek (FO) en Industrieel onderzoek (IO). Hiertegenover valt een belangrijke relatieve stijging op in Experimenteel onderzoek (EO).
- Ook in 2013 is sprake van voortgezet aandacht voor BBE, Gas en Solar. Wel neemt in 2013 de EZ-financiering in BBE, Solar en ISPT vrijwel evenredig verdeeld t.o.v. vorig jaar af met € 20 mln. Activiteiten met publieke financiering 'buiten aansturing van TKI's' is stabiel gebleven, terwijl juist in Smart Grids een merkbare toename (met € 6 mln.) is waar te nemen.

9

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

1

Conclusies Energie Monitor 2013

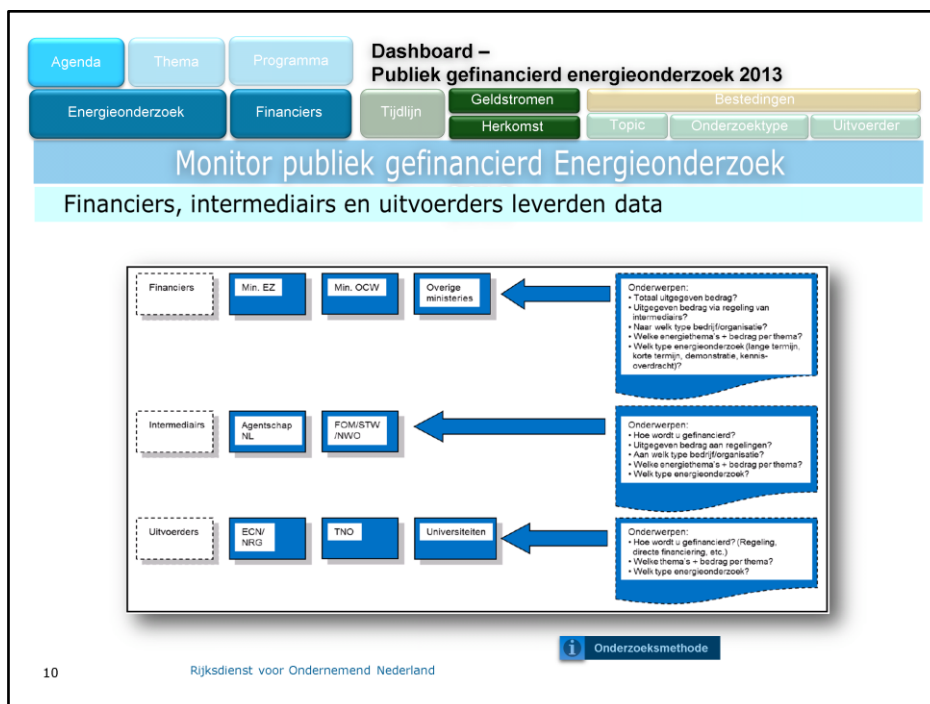
Subsidiestromen Topsectorenbeleid:

In 2011 zijn veel subsidieprogramma's stopgezet als gevolg van de overgang naar het Topsectorenbeleid. Met name de subsidiestromen voor energieonderzoek binnen de Topsector Energie kwamen pas in de tweede helft van 2012 goed op gang.

Het jaar 2013 is het tweede jaar van de uitvoering van het Topsector Energie beleid. Deze monitor laat zien, dat net als in voorgaande jaren het ministerie van Economische Zaken de grootste overheidsfinancier is van energieonderzoek en -innovatie. In 2013 financierde het ministerie van Economische Zaken ruim 80 procent van de publieke middelen voor energieonderzoek.

Toelichting:

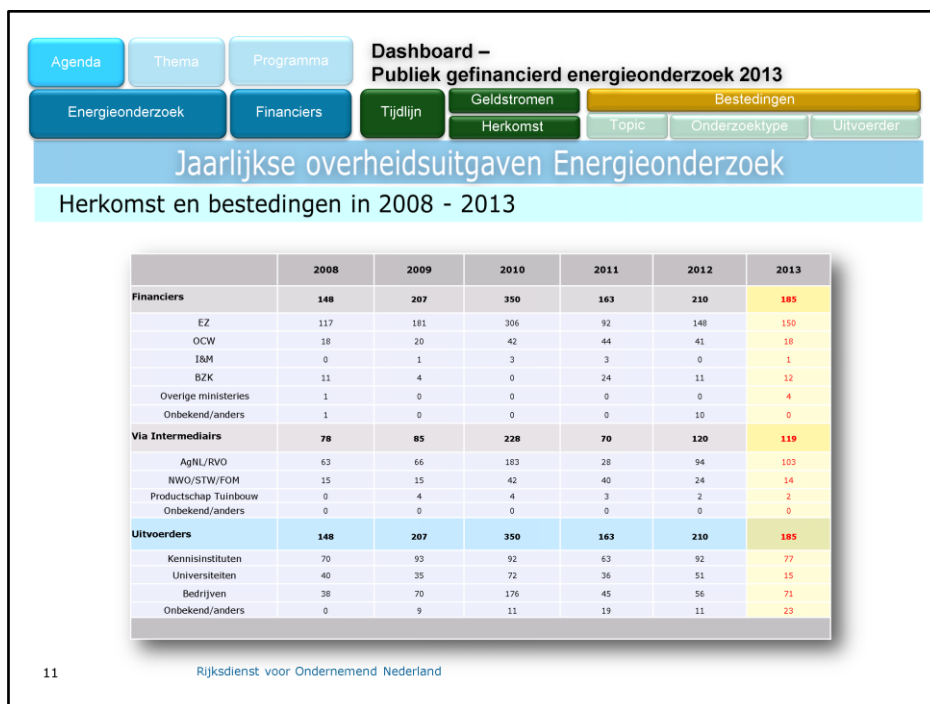
In de diapresentatie is (via de verwijzing onderaan de dia) een gedetailleerdere versie van de belangrijkste waarnemingen en conclusies in te zien.

Deze monitor brengt de geldstromen in kaart op basis van onderzoek naar de grootste financiers, intermediairs en uitvoerders. Hiervoor zijn in eerste instantie de respondenten uit voorgaande jaren benaderd en heeft RVO.nl een inventarisatie gemaakt van ontwikkelingen in geldstromen in 2013.

Toelichting:

Een uitgebreide beschrijving van de onderzoek aanpak is in de diapresentatie (via de verwijzing onderaan de dia) na te lezen.

De tabel laat de herkomst en de verdeling zien van de publieke geldstromen binnen de keten van overheidsfinanciers, intermediaire organisaties en uitvoerders van energieonderzoek . Zie ook de eerder in deze monitor getoonde Sankey-diagram van geldstromen.

Van de € 185 miljoen die aan energieonderzoek is besteed , loopt € 119 miljoen (meer dan 60%) via intermediairs. Rechtstreeks vanuit ministeries vloeit € 66 miljoen naar de uitvoerende organisaties.

Waarneming:

De geldstromen naar intermediairs zijn, ondanks een lichte daling in de overheidsfinanciering, nagenoeg stabiel gebleven in vergelijking met het voorgaande rapportagejaar.

Zowel bedrijfsleven als kennisinstellingen profiteren het meest van overheidssubsidies.